

A parancsnok önállósága Miben rejlik a pk. ereje

(Fordítás a Vojennij Vesztnyik 1973/3. számából.)

Mindenkor megkülönböztetett figyelmet fordítottak a parancsnokok önállóságának és felelősség vállalásának értékelésére.

Ezeknek a tulajdonságoknak különös jelentőségük van a korszerű eszközökkel vívott harcban, amikor a harctevékenységek széles arcvonalon és nagy ütemben kerülnek végrehajtásra. Ilyen körülmények között vívott harcban és főleg a harc dinamikájában előfordulhat, hogy az előljáró parancsnoknak sem ideje, sem lehetősége nem lesz, hogy részleteiben „megbeszélje” az alárendeltekkel a konkrét harci feladat végrehajtásának legcélszerűbb módját és ellássa őket különböző tanácsokkal.

Ebből adódik az előljáró parancsnokok fokozott kötelessége, hogy állandóan napirenden tartsák alárendelt parancsnokaik önállóságának növelését.

A honvédelmi miniszteri parancsok, a katonai szabályzatok és utasítások megkövetelik, a csapatok harckészültségének növelését a harcászati és egyéb gyakorlatokon, a korszerű harctevékenységet legjobban megközelítő, bonyolult helyzetek beállítását. Ez a követelmény teljesen érthető, csakis a nehézségek leküzdése során alakulnak ki az olyan akaratú tulajdonságok, mint a kezdeményező készség, a felelősség vállalás stb.

Sajnos nem mindenki így látja ezt az élet által már bizonyított kérdést. Találkozni még olyan parancsnokokkal, akik félnek a különböző események bekövetkezésétől, a gyakorlatokon megengedik a feltételezéseket, a helyzetek egyszerűsítését, könnyítését.

Példának egy epizódot ismertetek. A harckocsi egység menetet hajtott végre. Rossz volt az idő, esett az eső, köd volt, az utak járhatatlanok voltak. Az egység parancsnoka — aki tapasztalt, jól képzett tiszt — kiadta a menet parancsát, amelyben igen magas menetütemet határozott meg. Számvetése szerint csak ez a menetütem biztosította a megszabott időn belül a harckocsi egység részére a kijelölt körlet elfoglalását. Az ezredet ellenőrző előljáró törzs tisztje meghallotta a menet ütemet, megrettent. Az utak járhatatlanok. Szabad-e reszkírozni? Kérdezte az epk-ot.

A vezetők a bonyolult viszonyok közötti vezetésre jól képzettek, jelentette a parancsnok, nem lesz semmi baj. Az előljáró törzs tisztje nem kértelkedett a parancsnok válaszában, mert ismerte a harckocsivezetők felkészültségének általános színvonalát, ennek ellenére tovább feszegette a kérdést.

Figyelj ide Pjotr Ivanovics! Ha történik valami, akkor az eddigi eredményeid, melyeket az ezred kiképzésében elértél, semmivé válnak. Gondoltál erre?

Az ilyen „érvelés” hatására a parancsnok megingott és megváltoztatta a korábbi elhatározását, csökkentette a menetsebességet.

Az előljáró törzs képviselője mégiscsak az előljáró törzshöz tartozik. Mérlegelte a parancsnok. Ismeri az ezred felkészültségét, és ő értékeli a gyakorlatot, látja a feladatokat is.

Ez a gyakorlat végeredményben azzal zárult, hogy a harckocsi egység késve érkezett a meghatározott körletbe, ami a gyakorlat első része értékelésének csökkentését vonta maga után.

Azért, hogy az ezred késett bizonyos mértékű felelősség terheli az előljáró törzs tisztjét is, aki megingott és befolyásolta a parancsnokot az önállóságában, nem adott a parancsnoknak lehetőséget a harckocsi alegységek menetteljesítményének felmérésére a nehezen járható útviszonyok között.

Ez az eset még más komoly következménnyel járt. Véleményem szerint ez a negatív példa is ilyen vagy olyan mértékben, de megingatta a fiatal parancsnokok hitét, meggyőződöttségét, szilárdságát, abban, hogy bármilyen körülmények között állhatatosan kell a harci feladatot végrehajtani.

A következő esetben már az is előfordulhat, hogy közülük valaki felveti, hogy a feladat a meghatározott időn belül nem hajtható végre és keresni fogja a különböző objektív nehézségeket állításának alátámasztására.

A példa amit felvettem, természetesen nem tipikus. Az előljáró törzs képviselői rendszerint azonnal megszüntetnek bármilyen egyszerűsítést a harcászati gyakorlatokon. Azért érintettem kissé részletesebben ezt az epizódot, mert ehhez hasonló „gyámkodások” az előljáró parancsnokok részéről sajnos esetenként előfordulnak. Ezek a gyámkodások először úgy tűnnek, mintha az alárendelt parancsnokokat jó irányba befolyásolnák, hogy „behátárolják” őket az elhatározásuk meghozatalában, mert azok ilyen vagy olyan kérdést számításon kívül hagytak, de ugyanakkor megteremtik az előfeltételét is (különösen, ha mélyebben elemezzük, akkor mindjárt szembetűnnek) annak, hogy ezek a „jó irányú befolyásolások” nagy kárt okoznak.

Természetesen békeidőben sem engedhetők meg a szervezetlenségből adódó események, rendkívüli események bekövetkezése, emberek megsérülése, a technika tönkretétele. A csapatok felkészítésében semmilyen siker nem pótolhatja azt a személyi, morális és anyagi veszteséget, amelyet az egyik vagy másik parancsnok nem kellően meggondolt döntése, elhatározása okozhat. Nem fogadható el az a nézet, hogy „a győzteseket nem ítélik el”.

Nagy távolságú és magas ütemű menetek végrehajtására való felkészültség napjainkban a harci feladat sikeres végrehajtásának egyik alapvető feltétele. Meg kell jegyezni, hogy a parancsnokok és törzseik már elsajátították a menetek pontos tervezését és szervezését.

Az előljáró többek között a menet parancsában meghatározza: a megindulási terepszakaszt, a sebességet, átlépő, ellenőrző pontokat és azok átlépésének idejét, a körletbe való beérkezés idejét, a harci feladat végrehajtására való készenlét idejét stb. Az alárendelt parancsnokoknak és törzseknek lényegében nem kell semmit kiszámítani, nem kell dönteni, tervezni, mert helyettük az előljáró parancsnok mindent elvégzett.

Az ilyen részletezés abban az esetben indokolt, ha az alegység, egység a magasabbegység kötelékében hajt végre menetet és a feszes menetgrafikon ezt indokolja. Sajnos az előbbi részletességgel határozzák meg a menettel kapcsolatos feladatokat azok részére is, akik önálló menetvonalon, önálló menetoszlopban hajtanak végre menetet. Kell-e ez? Nem lenne-e jobb, ha a parancsnokoknak nevelési célból csak a kijelölt körletbe történő érkezés időpontját határoznák meg. A parancsnok és a törzse önállóan tervezze meg a menetet a reális lehetőségek figyelembevételével a technikai eszközök, utak állapota, időjárási tényezők stb. alapján és képezzék ki alárendeltjeiket a menet maximális sebességgel történő végrehajtására.

Érthető, hogy ebben az esetben a parancsnok köteles jelteni az elhatározását az előljáróinak jóváhagyás céljából.

Meg kell jegyezni, azonban azt is, hogy a cikk elején ismertetett esetekben az előljáró törzsek tisztjeinek tevékenységéhez különböző parancsnokok másképpen viszonyulnak. Egyesek felesleges „gyámkodásnak”, „bizalmatlanságnak”, hatáskörük csökkentésének tartják és sértőnek tekintik. A többiek — a kevésbé tapasztalt parancsnokok, akik segítséghez szoktak — szükségesnek tartják az előljárók gyámkodását.

Ismeretes, hogy az a parancsnok, akit békében nem készítenek fel a felelősség vállalására, az nem lesz képes felelősséggel átgondolt elhatározás meghozatalára a harcban sem. Ugyanakkor ismert az, hogy az ilyen parancsnok tevékenységétől függ háborúban nagyon sok ember sorsa, a harc, illetve a hadművelet kimenetele.

Az előljáró parancsnok bizalma csak fokozza a parancsnok felelősség érzetét és arra készíti, hogy önállóan, alkotóan, kezdeményezően tevékenykedjen. Ezért nagyon fontos a tisztek önállóságra való nevelése. Kötelesek bátran vállalni a felelősséget a döntéseikért, és ha a helyzet úgy kívánja, merje még a kockázatot is vállalni.

Egyik parancsnok a vita hevében megjegyezte egyik alkalommal:

„Nem szeretem a határozatlan, a felelősséget másra hártó embereket. (Megnevezett egy általam is ismert személyt.) Képzett, tehetséges embernek tartottam, de van egy súlyos hibája. Mielőtt elhatározásra jutna valamilyen kérdésben, mindig megkérdézi az előljáró parancsnok álláspontját. Miért? Mert fél a felelősségtől.”

Ezzel kapcsolatban létezik még — sajnos — olyan igaztalan vélemény is, hogy harchelyzetben minden másként lesz, hogy „a háború megtanít harcolni”.

Vitathatatlan tény, hogy a harchelyzet fokozza az emberek felelősség érzetét, a kötelességtudatát, de ismételten: az a parancsnok, aki nem készült fel békében bátran, felelősséget vállalva az elhatározás gyors meghozatalára, annak nehéz lesz egyik napról a másikra az évek során kialakított szokásokat elvetni és a követelmények szerint dolgozni.

Az egyik gyakorlaton Horev őrgy. feladatot kapott 06.00 órára tüzelőállás elfoglalására és a gl. ezred rohamának támogatására. A tüzelőállásokig nagy távolságot kellett megtenniük. Horev őrgy. elkészítette az időszámvetést és meggyőződött erről, hogy ha a menetet a legnagyobb sebességgel hajtja végre, akkor sem tudja a tüzelőállásokat műszakilag előkészíteni. Nem maradt más hátra, mint menetből szétbontakoztatni az osztyált és elfoglalni a tüzelőállásokat és műszakilag kiépítetlen állásokból végrehajtani az ezred rohamának támogatását.

A tüzerek ilyen körülmények között nem érzik éppen „lakályosan” magukat. Horev őrgy. is így volt ezzel a kérdéssel. Bosszantotta őt, hogy nem áll rendelkezésére még legalább egy-két óra, hogy kifogástalanul felkészüljön a roham támogatására a harci feladat végrehajtására.

Horev őrgy. elővette a térképét és kiadta az előzetes intézkedést a menet végrehajtására történő felkészülésre. Figyelmét egy erdei dűlőút ragadta meg, ami lényegesen lerövidítette az utat a tüzelőállásokhoz, és valószínűnek látszott, hogy ezzel két órát nyerhet.

Magához rendelte a törzsfőnökét és megkérdezte, hogy az erdei úton eljutnak-e a célig. A vontatók és a lövegek talán áthaladnak mondta — nem nagy meggyőződéssel — a törzsfőnök. De itt ez a híd, mutatott a térképre. Három évvel ezelőtt jártam ott, nem tudom, hogy most milyen állapotban van. Azt javaslom, hogy ne kockáztassunk.

Az osztyáparancsnok elfogadta a törzsfőnöke javaslatát és nem is kockáztatott. Ahogy a későbbiek során tisztázódott, ő a következőket mérlegelte. „Azért, ha én a roham tűztámogatását műszakilag előkészíttetlen állásokból hajtom végre, vagy ha kések is a tűztámogatással legfeljebb csökkentik a gyakorlat értékelését. De ha befordul valamelyik vontató vagy löveg a folyóba, az már esemény, amiért vállalnom kell a felelősséget, minden következményével együtt.”

Így tehát Horev őrgy. kerülő úton vezette az osztyályát. Az eredmény? Nem érkeztek meg időben a kijelölt körletbe, az ütegek a harc kezdetének időpontjáig nem tudtak szétbontakozni. A roham tűztámogatását az „ellenség szeme láttára” előkészíttetlen állásokból hajtották végre. Arról nem is szólva, hogy a harcban az ilyen helyzet mit eredményezett volna. Nem véletlen, hogy a gyakorlat értékelésén a tüzérosztyály parancsnokát a gyakorlat vezetője elmarasztalta, mert nem volt kezdeményező a meghatározott feladat végrehajtásában. és olyan megoldást választott, ami a legkisebb nehézséget jelentette.

Természetesen a parancsnok kezdeményezése nem lépheti át az előjáró parancsnok elgondolásának, utasításainak kereteit.

Emlékszem az alábbi esetre. A menetből végrehajtott támadáskor az egyik zászlóaljparancsnok elhatározta, hogy csökkenti a meghatározott körletbe történő kiérkezés idejét. A zászlóalj oszlopát „idegen”, más egységek részére kijelölt útra vezette és ezzel zűrzavart idézett elő, elszakadt a zászlóalj az ezredtől és a szétbontakozást egy órával késleltette.

Az általam ismertetett példák mind a menettel voltak kapcsolatosak. Az én véleményem szerint a menet kérdései a harc megszervezésével és vezetésével azonos súlyúak, hacsak nem nagyobbak.

Minden felkészült parancsnok nagyon jól tudja, hogy az ellenség harcban minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy tevékenységével sikereket érjen el. Ez törvényszerű is. Győzelmet a harcban az a parancsnok érhet el — az ellenséggel azonos feltételek mellett —, aki önállóbb, bátrabb és kezdeményezőbb, aki gyorsabban, nagyobb erejű hatékony csapás kiváltására képes, mint az ellenség.

Az egyik harcászati gyakorlaton a gl. zászlóaljparancsnok feladatul kapta az ellenséges támpont birtokbavételét. A feladat nem volt könnyű. A támpont megközelítését északról erőd, keletről és északkeletről mocsaras — a harcitechnika részére járhatatlan terület — akadályozta. Az „ellenség” valamennyi tüzeszközt — többek között a páncélelhárító eszközöket is — a támpont megközelítésére alkalmas déli irányba összpontosította. A zászlóaljnak is déli irányból kellett támadni a támpontot. Az előkészítésre csupán néhány óra állt rendelkezésre, mert a felderítés adatai szerint az „ellenség” megkezdte a tartalékok előrevonását és a zászlóalj ellen ellentámadást készített elő. Az egyik századparancsnok azt a javaslatot tette, hogy két harcokocsiszázaddal arcból rohamozzák meg az „ellenséges” támpontot a harmadik századdal — az ő századával — átjárást kell felderíteni a mocsaras és a technika által nehezen járható területen és megkerülve a támpontot az ellenséget hátába mért csapással kell megtámadni. A zászlóaljparancsnok elfogadta a fiatal tiszt szd. pk. javaslatát, annak ellenére, hogy új eljárást nem tartalmazott. Az adott esetben azonban az volt a fontos, hogy először is; a fiatal szd. pk. saját magát javasolta az adott feladat végrehajtására, másodszor; öntudatosan kezdeményezően viszonyult ehhez a kérdéshez és így nagy örömet szerzett magatartásával a zászlóalj parancsnokának.

Kissé az események elébe vágok, de megjegyzem, hogy a feladat végrehajtása sikeres volt. A támadók teljes győzelmet arattak. A gyakorlat végén a gyakorlat vezetője értékelte a fiatal szd. pk. tevékenységét és ez a kezdeményezés, felelősség vállalás, a harc feladat mintaszerű végrehajtása példaképpül szolgált.

Természetesen a szd. parancsnok elhatározásának egyes elemei több kockázatot tartalmaztak, aminek komoly következményei lehettek volna. Az ellenséget csak úgy lehetett felszámolni, hogy megtevesztették és váratlan, határozott csapást mértek rá. Magától értetődik, hogy az elhatározás alapját pontos számvetések, a személyi állomány felkészültsége, a technika lehetőségeinek kiváló ismerete képezte.

Néhány parancsnok sokszor védi a beosztottait a nehézségektől és az úgynevezett „veszélyektől”. Úgy tűnik, hogy az ilyen „gondoskodásnak” az a célja, hogy az érintettek biztosítsák magukat az előforduló „kellemtelenségektől”.

Előfordulnak olyan sikertelen esetek is, amelyek teljesen eredménytelenek még a legjobb rendszabályok foganatosítása mellett is. Itt már az előjáró kötelessége a végrehajtott feladat, az elvégzett munka megfelelő értékelése.

A nem kellően reális objektív értékelés, továbbá az elhamarkodott következtetések, az alárendelt parancsnokok indokolatlan felelősségre vonása — mivel ők mindenért felelnek — oda vezethet, hogy néhány tiszt „túlzottan” óvatossá, határozatlanná válik. Ilyen esetek következményeként olyan felfogás szerint dolgozik, hogy „lassan járj, tovább érsz”. Az ilyen gyakorlat elkerülhetetlen velejárója a parancsnoki munka színvonalának csökkenése.

A gyakorlatban előfordul — sajnos — olyan eset is, hogy a tiszt a gyakorlaton bátran tevékenykedik, kezdeményező, de harcászatiilag képzetlen. Az ilyen kezdeményezéseknek, őszintén megmondva sokszor kevés haszna van.

A gyakorlaton ez egyik gl. szd. kijutott a folyóhoz. A páncélozott szállító járművek nagy sebességgel nyomultak előre. A beosztottak a parancsnok minden parancsát pontosan végrehajtották. A folyótól mintegy fél kilométerre a magaslaton álló gyakorlat vezetője elégedetten jegyezte meg: „derék gyerek vagy szd. pk. et.” Úgy nézett ki, hogy minden rendben van, a szakaszokat jól összekovácsolta. Menetből kelnek át a folyón? — kérdezte a zászlóaljparancsnokot a gyakorlat vezetője —. A zászlóaljparancsnok jelentette, hogy a szd. pk. tapasztalt ember, aligha kísérli meg a folyón való átkelést felderítés nélkül.

A páncélozott szállító járművek megérkeztek a folyóhoz, közben nem álltak meg, mintha attól tartottak volna, hogy „feltartóztatják” őket, és belerohantak a magas partról a vízbe. Néhány perc múlva az átkelési szakasz nagyon szomorú látványt mutatott. Három páncélozott szállítójármű bennakadt, zátonyra futottak, a századparancsnok járművével együtt.

A kiértékelésen a gyakorlat vezetője felállította a századparancsnokot és megkérdezte tőle: tisztázta ön az elkövetett hibát? A jövőben ez a lecke tanulságos lesz önnek?

A századparancsnok — a jelenlevők meglepődésére — sértődötten jelentette: „Ezredes elvtárs! Én szándékosan vállaltam a kockázatot! Mcnetből akartam átkelni a folyón, hogy biztosítsam a főerők akadálytalan előretörését. És ön felelősségre von engem?” A századparancsnok láthatóan nem értette a kezdeményezés, kockázat vállalás stb. lényegét. Nem csak arról volt szó, hogy a század egy óra hosszát vesztett emiatt, hogy felderítés, előkészítés nélkül kísérlete meg az átkelést, hanem arról is, hogy a parancsnok nem vette figyelembe azt a lényeges szabályzati meghatározást sem, hogy minden harctevékenység során felderítést kell végezni. A folyón való átkelés az „ellenséggel” való közvetlen harc érintkezésben került végrehajtásra.

A valóságos körülmények között az „ellenség” feltételezhetően kihasználta volna az akadályt és megfelelő ellentevékenységgel a századot nehéz helyzetbe hozta volna. A századparancsnok részéről a végrehajtott kezdeményezés nem a győzelem érdekében megtett kockázat vállalás volt, hanem elemi harcászati ismeretek hiánya.

Az természetesen jó volt, hogy a századparancsnok kezdeményezésre törekedett. Azonban nem lett volna szabad egy igen lényeges részletről megfélemedezni. Minden szabályzatban, utasításban a „kezdeményezés” szó mellett rendszerint ott van egy másik szó is: „ésszerű” és ezt nagyon lé-

nyegesnek tartom. Csak a pontosság kedvéért jegyzem meg, hogy a századparancsnoknak elegendő idő állt rendelkezésére az elhatározásának alapos mérlegelésére. Rendelkezésre állt egy-másfél óra a szakaszok folyóhoz történő kijutásához, ez idő alatt lehetősége lett volna a felderítők kiküldéséhez és ez esetben a fennakadás elkerülhető lett volna.

Nagyon jó az, ha a beosztott parancsnokok kezdeményezéseit, önállóságukat az előjárók támogatják. Ez igen ösztönzően hat az alárendeltekre, de ez fordítva is igaz. Az előjáró parancsnokok részéről a kezdeményezés és önállóság támogatásának hiánya „kiöli” — különösen a fiatal tisztekből — az alkotás, kutatás és a kísérletezés akaratát. Nem esett még szó azokról a tapasztalt, de sokszor merev parancsnokokról, akik nehezen adják fel az önállóságukat, megtalálják annak módját, hogy az álláspontjukat megvédjék.

Az egyik gépesített lövészegységhez zászlóaljparancsnokot neveztek ki. Az első naptól kezdve határozott harcot folytatott a harckiképzés mindenmű könnyítése és a harckiképzés egyszerűsítése ellen.

A tapasztalt parancsnok energikusan, bátran és határozottan számolta fel a zászlóaljnál megszilárdult káros tendenciákat. Természetesen ez nem tetszett mindenkinek. Az előjáró törzshöz panaszok érkeztek, hogy az új parancsnok állítólag mindent sorra felbolygat a jót is és a rosszat is. Az előjáró parancsnok is elgondolkodott, hiszen a zászlóalj nem volt rossz. Mivel elégedetlen az új parancsnok? De ekkor történt egy eset.

A zászlóaljnak részt kellett vennie a kiképzési terv szerint a harcgyakorlaton. A gyakorlat az ellenség tömegpusztító eszköz felhasználásának körülményei között került végrehajtásra. A gyakorlatvezető harcálláspontjáról minden megfigyelhető volt. Az is, hogyan bontakoznak ki az események.

A gyakorlat szervezésének megfelelően atomrobbantási imitációt hajtottak végre. Megjelent a fekete „gomba”. Egy percen belül az egész területet fekete füst borította és tűz terjedt el a gyakorlat helyén. Ezzel egyidőben „sebesülések” is történtek. A „sebesülteket” időben elsősegélyben részesítették a sérülés helyén. Az elsősegélyt az egészségügyi szakembertől, valamint a sérülést nem szenvedett harcosok végezték. Az egyik „sérültet” ellátták és visszaküldték harcolni, a „súlyosabbat” pedig hátraszállításra készítették elő. Egyszóval a gyakorlat nagyon tanulságos volt.

A harcosok, tisztesek és tiszthelyettesek és a tisztek tanulmányozták az „ellenség” által végrehajtott atomcsapás következményeinek felszámolását, a sérültek részére nyújtandó segílyt, továbbá a zászlóalj harckészége visszaállításának lehetőségeit és még egy sor kérdést.

A törzs egyik vezető tisztje egyszerre megjegyezte: „minek ez az álarcos bál, a harcosokon pólyák, kötések?”

Amikor ezt a zászlóaljparancsnok meghallotta, nagyon határozottan, egyértelműen megjegyezte: „Én vagyok a parancsnok, én vállalom a zászlóalj harckészültségéért a teljes felelősséget, kérem engedje meg nekem, hogy a zászlóalj kiképzését az általam jónak tartott módszerekkel hajtsam végre!”

Erre a határozott válaszra nem lehetett ellenvetés. A későbbiek során tisztázódott, hogy azok a tisztek panaszkodtak a zászlóaljparancsnok ellen, akik nem szokták meg a bonyolult feladatok közötti önálló munkát és nem érezték kellő felelősséget a végzett munkájuk iránt.

Több ízben gondolkodtam azon, miért fordul elő esetenként, hogy idősebb parancsnokok érdemtelenül pártfogolnak egyes személyeket.

Felvetődik, hogy miért nem támaszkodunk teljes egészében a szakasz-, század-, de még a zászlóaljparancsnokokra sem. Esetenként oktalanul dédelgetjük őket ott is, ahol nem kell és nem merünk rájuk teljes egészében támaszkodni.

Az ilyen „dédelgetéssel” néhány beosztott hozzászokik az „eltartottsághoz” és hamar rájönnek arra az egyszerű igazságra, hogy az előjáró parancsnok sugallatai alapján egyszerűbb és veszélytelenebb dolgozni, mint önállóan.

Az „eltartottságnak” van egy másik formája is. Ismertem egy parancsnokot, aki nagyon érzékenyen reagált az alárendelt tisztek kezdeményezéseire, javaslataira. Akár ez egyik vagy másik század-, vagy zászlóaljparancsnok a kiképzés terén új módszereket alkalmazott, megsértődött és ezt úgy értékelte, mint tekintélyének aláásását, rombolását. Ezek után elképzelhető, hogy az ilyen parancsnok mellett az alárendelt kezdeményezései milyen támogatásra találtak és ezeknek az alárendelt parancsnokoknak az önállósága, kezdeményezése, a feladatokhoz való viszonya milyenné fejlődött.

Mindezekből adódik egy következtetés is, hogy a parancsnok önállósága nem velük született tulajdonság, nem önként jön létre. A parancsnokokat az önállóságra nevelni kell. Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyben létrejönnek az önállóság tökéletesítésének, fejlesztésének, illetve továbbszilárdításának feltételei és kialakulnak a kiváló parancsnok jellemző tulajdonságai.

Hosszú éveken át ezredparancsnok voltam. Őszintén megmondom, hogy a gyakori ellenőrzések esetenként több kárt okoznak, mint hasznot.

Nem szeretném, ha a „Vojennij Vesztnyik” olvasói olyan véleményt alakítanának ki rólam, mint aki minden felügyeletet ellenez. Nem, szó sincs róla! Az ilyen felfogás abszurdum lenne. Minden tevékenységet időszakonként és rendszeresen, de feltétlenül ellenőrizni kell. Itt jegyzem meg az élet által igazolt elvet, hogy a bizalom azt jelenti, hogy „bíz meg, de ellenőriz is”. Amikor azonban az egyik bizottság a kilincset szinte átadja a másiknak, az nem nagy örömet jelent. Ellenőrzésekkor a parancsnoknak abba kell hagyni a munkát és az ellenőrző rendelkezései szerint kell dolgozni. Egyszerűen ilyen körülmények között a parancsnok önállósága háttérbe szorul.

A parancsnok tevékenysége igen sokrétű és egy cikk keretében az önállóság, alkotó és kezdeményező készség, valamennyi kérdését érinteni nem lehet. Ettől függetlenül még egy megjegyzést szeretnék tenni. A parancsnok egyszemélyi vezető, széles körű fegyelmi jogkörrel rendelkezik. Esetenként azonban olyan körülmények közé kerül, amikor az egyszemélyi vezetés elvét gyakorlatban megsértik, nem támogatják az egyszemélyi parancsnokot. Ismertetek egy nagyon sajnálatos esetet. Az egyik tisztes önkényesen eltávozott a laktanyából, majd ittasan tért vissza és bot-

rányt okozott. Én, mint egyszemélyi parancsnok lefokoztam és úgy döntöttem, hogy az ügyét átadom a bíróságnak. Ezzel egyszer és mindenkorra véget akartam vetni a fegyelmi vétségeknek és a katonai szabályzatok és törvények előírásait semmibevevő esetek előfordulásának. Az ügyészség ebben a törekvésemben nem támogatót. Nem nehéz elképzelni, hogy milyen rossz hatása volt ennek a döntésnek az állomány körében.

Véleményem szerint az utóbbi években túlságosan sokat foglalkozunk a katonák szívéhez való útkeresés módszereivel. Ez nagyon jó. Tökéletesen ismernünk kell a nevelési tudomány művészetét, de személyes meggyőződéseim és véleményem, hogy a parancsnoknak mindenkor végre kell hajtania a parancsnoki feladatát; *parancsolnia kell*. Nem elsősorban *csak tanácsolni, nem csak javasolni*, nem csak megbeszélni kell a kérdéseket, *hanem parancsolni is kell*. Ez az önállóságnak a legmagasabb megnyilvánulása. Ezekben van minden parancsnoknak, vagy bármilyen egyszemélyi katonai vezetőnek az ereje.

Napjainkban a századok, zászlóaljok és ezredek élére fiatal parancsnokok, az új szovjet tiszti generáció képviselői kerülnek, akik a háború utáni időben nőttek fel, váltak férfiakká. Ők hivatottak hős fegyveres erőink harci dicsőségének tovább vitelére. Tevékenységükben fontos szerepe van a kezdeményezésnek, az önállóságnak és az alkotókészségnek.